

Spis treści

Przedmowa (<i>Bronisław Siemieniecki</i>)	9
--	----------

część I. Media a cywilizacje

ROZDZIAŁ 1. Komunikacja a społeczeństwo (<i>Bronisław Siemieniecki</i>)	15
--	-----------

1.1. Media w historii cywilizacji	15
1.1.1. Epoka języka mówionego	17
1.1.2. Epoka pisma	18
1.1.3. Epoka mediów elektronicznych	21
1.2. Komunikacja społeczna za pośrednictwem mediów	22
1.2.1. Determinizm technologiczny	27
1.2.2. Determinizm medialny	29
1.2.3. Związki technologii ze społeczeństwem	30
1.3. Pojęcie i podstawowe koncepcje społeczeństwa informacyjnego	33
1.3.1. Teoria Daniela Bella	34
1.3.2. Teorie twórców szkoły Toronto	36
1.3.3. Teoria Alvina Tofflera	38
1.3.4. Teoria Lindy Groff	41
1.3.5. Teoria Francisa Fukuyamy	42
1.3.6. Inne koncepcje i opracowania	44

ROZDZIAŁ 2. Media w wymiarze społecznym i indywidualnym (<i>Bronisław Siemieniecki</i>)	51
--	-----------

2.1. Media w społeczeństwie	51
2.1.1. Społeczne korzenie mediów	52
2.1.2. Społeczność internetowa a świat rzeczywisty	55
2.1.3. Masowość, szybkość i presja chwili w mediach	58
2.2. Człowiek w świecie mediów	60
2.2.1. Samotność w świecie medialnym	60
2.2.2. Język mediów interaktywnych	61
2.2.3. Tożsamość w mediach	63
2.2.4. Człowiek w sieci informacji medialnej	66

ROZDZIAŁ 3. Media wytworem i kreatorem współczesnej kultury – kulturowe uwarunkowania mediów (<i>Janusz Gajda</i>)	69
---	-----------

3.1. Kultura światem człowieka	69
3.1.1. Podstawowe rozróżnienie pojęć dotyczących kultury	69
3.1.2. Dwa megatrendy rozwoju kultury jako wyzwanie edukacyjne	71

3.2. Kultura globalna podstawą współczesnej paidei i humanizmu	76
3.2.1. Kultura pojmowana globalnie	76
3.2.2. Współczesne rozumienie paidei i humanizmu	79
3.3. Rola mass mediów i hipermediów w kreowaniu kultury popularnej	80
3.3.1. Miejsce sztuki we współczesnej kulturze	80
3.3.2. Popularność jako jeden z głównych czynników decydujących o rozwoju kultury	81
3.3.3. Wartości sztuki prezentowanej w mass mediach i hipermediach	82
3.4. Rola mediów w kształtowaniu wielopłaszczyznowej tożsamości osobniczej i narodowej oraz rozumieniu innych kultur	84
3.4.1. Ambiwalentna rola mediów masowych i multimediów w kształtowaniu tożsamości kulturowej i narodowej	84
3.4.2. Mass media a zrozumienie innych kultur	87
3.4.3. Rola mediów regionalnych w stymulowaniu rozwoju kultury, praworządności i integrowaniu środowiska	90
3.5. Determinanty kulturowe edukacji medialnej	91
3.5.1. Kulturotwórcze funkcje mass mediów i hipermediów	91
3.5.2. Kulturowe i sytuacyjne uwarunkowania rozumienia informacji	94
3.5.3. Sposoby i zakres manipulacji w mediach	98
3.5.4. Kultura moralna jako istotny składnik kompetencji medialnych nadawcy i odbiorcy	102
3.6. Mass media i przemiany kultury współczesnej (<i>Zbyszek Melosik</i>)	108
3.6.1. Mass media i społeczeństwo konsumpcji	108
3.6.2. Mass media i kultura upozorowania	109
3.6.3. <i>Reality show</i> – powrót do rzeczywistości?	111
3.6.4. Mass media i amerykańizacja	113
3.6.5. Mass media i generacja X/generacja Y	114
3.6.6. Globalny nastolatek	115
3.6.7. Mass media, płeć, ciało	118
3.6.8. Pedagogika, media, kultura popularna	119
Pytania i zadania kontrolne	121
Literatura podstawowa	121

część II. Media w pedagogice

ROZDZIAŁ 1. Przedmiot i zadania mediów w komunikacji (<i>Bronisław Siemieniecki</i>)	125
1.1. Rys historyczny wykorzystania mediów w edukacji	125
1.1.1. Zasada pogładowości	127
1.1.2. Dwa filary tworzące technologię kształcenia	130
1.1.3. Technologia kształcenia	133
1.1.4. Edukacja medialna	136
1.2. Pojęcie, cele i przedmiot pedagogiki medialnej	140
1.3. Obszary pedagogiki medialnej	149
1.4. Zadania i funkcje pedagogiki medialnej	150
ROZDZIAŁ 2. Media w katalogu środków dydaktycznych (<i>Maciej Tanaś</i>)	152
2.1. Klasyfikacja, cechy i etapy rozwoju mediów jako środków dydaktycznych	152
2.2. Pedagogiczne funkcje komputera	166
2.3. Komputeryzacja procesu kształcenia w świetle zasad dydaktycznych	169

ROZDZIAŁ 3. Wybrane modele komunikowania (<i>Stanisław Juszczyk</i>)	176
3.1. Model wszechmocy propagandy	177
3.2. Model przekazu sygnałów	178
3.3. Model aktu perswazyjnego	180
3.4. Model dyfuzyjny	181
3.5. Model wspólnoty doświadczeń	182
3.6. Model socjologiczny	182
3.7. Model społeczno-kulturowy	183
3.8. Model lingwistyczny	183
3.9. Model komunikacji interpersonalnej	184
3.10. Alternatywne modele komunikowania	186
3.11. Komunikacja a uczenie się	188
3.12. Interaktywny model kształcenia medialnego	189
ROZDZIAŁ 4. Wychowanie a media (<i>Maciej Tanaś</i>)	193
ROZDZIAŁ 5. Media a patologie (<i>Bronisław Siemieniecki</i>)	204
5.1. Media a agresja i przemoc	204
5.1.1. Płaszczyzny badań nad przemocą w mediach	204
5.1.2. Pojęcie przemocy w mediach	206
5.2. Dylematy teoretyczne agresji i przemocy w mediach	206
5.2.1. Teoria uczenia się	208
5.2.2. Teoria katharsis	210
5.2.3. Teoria instynktów	210
5.2.4. Teoria kognitywistyczno-konstruktywistyczna	211
5.3. Zagrożenia wynikające z powszechnego stosowania technologii informacyjnej	212
5.3.1. Zanik wartości humanistycznych – technokratyczny sposób widzenia świata	213
5.3.2. Manipulacja i sterowanie świadomością ludzi	215
5.3.3. Trudności w przystosowaniu się do zasad funkcjonujących w społeczeństwie informacyjnym. Uzależnienie od technologii	218
5.3.4. Patologie związane z użytkowaniem Internetu	222
5.3.5. Wnioski dla praktyki edukacyjnej	232
ROZDZIAŁ 6. Metodologia badań w pedagogice medialnej (<i>Stanisław Juszczyk</i>)	234
6.1. Ogólne refleksje metodologiczne	235
6.2. Rodzaje badań naukowych	238
6.2.1. Badania ilościowe	239
6.2.2. Badania jakościowe	241
6.3. Struktura badań empirycznych	247
6.3.1. Procedury badawcze	247
6.3.2. Problemy badawcze i cele badań	252
6.3.3. Hipoteza czy pytanie badawcze	254
6.3.4. Błędy ekologizmu i indywiduizmu	256
6.3.5. Zmienne, zmienne pozorne i interakcje zmiennych	258
6.3.6. Wskaźniki zmiennych	264
6.3.7. Metody, techniki i narzędzia badań	267
Pytania i zadania kontrolne	269
Literatura podstawowa	270

CZĘŚĆ III. Zarys kognitywistyczno-konstruktywistycznej teorii pedagogiki medialnej

ROZDZIAŁ 1. Problemy pedagogiki medialnej (Bronisław Siemieniecki)	273
1.1. Podejście interdyscyplinarne w edukacji medialnej	274
1.2. Podejście systemowe w edukacji medialnej	275
1.3. Eksperymentalne modele cyberszkoły	278
1.4. Mity funkcjonujące w pedagogice medialnej	281
ROZDZIAŁ 2. Teoria kognitywistyczna w edukacji wspieranej mediami (Bronisław Siemieniecki)	285
2.1. Uwagi wstępne	285
2.2. Kognitywistyczna teoria uczenia się	288
2.3. Argumenty za i przeciw oparciu się pedagogiki medialnej na teorii kognitywistycznej	293
2.4. Badania nad wykorzystaniem mediów w edukacji oparte na teorii kognitywistycznej	295
2.5. Informacja i symbol w kognitywistycznej teorii wykorzystania mediów w edukacji	297
ROZDZIAŁ 3. Konstruktywizm w edukacji wspieranej mediami (Bronisław Siemieniecki)	309
3.1. Konstruktywizm w edukacji	309
3.2. Wpływ mediów na uczenie się pozaszkolne	314
Pytania i zadania kontrolne	315
Literatura podstawowa	316
Bibliografia	317
Indeks nazwisk	337
Indeks rzeczowy	345